

Eders Majestäter !

Ärade församling !

Vi högtidlighåller i dag Svenska Teknologföreningens 100-årsjubileum. För oss alla är det en betydelsefull uppmuntran i vårt arbete, att Svenska Teknologföreningens Höga Beskyddare, Hans Majestät Konungen samt Hennes Majestät Drottningen, behagat sluta upp i vår krets. I underdånighet uttalar jag allas vår tacksamhet härför.

Jag hälsar alla våra gäster välkomna. I especially wish to extend a greeting to our friends and delegates from other countries and to welcome them to this centenary of ours. Teknologföreningens medlemmar har talrikt mött upp i dag och jag vill uttala den förhoppningen, att Ni alla kommer att finna det mödan värt att ha kommit hit.

I de stora organisationernas tid, då den enskilda individen blir mer och mer beroende av de beslut, som kollektivt fattas, blir den individuella friheten allt hårdare beskuren och individens handlande tvingas i stor utsträckning av hans känsla av lojalitet för organisationens övriga medlemmar. Individens möjligheter att göra sig gällande tenderar att bli allt obetydligare. Han måste kunna lita till en mäktig förespråkare i sin strävan att

göra sig gällande.

Svenska Teknologföreningen är alls icke en organisation i denna bemärkelse. Den lägger inga band på medlemmarnas personliga frihet men den ställer stora anspråk på den enskilde medlemmens personliga integritet och egenskaper. Svenska Teknologföreningen har sedan länge sin egen hederskodex. När Föreningen bildades för jämt 100 år sedan år 1861 stipulerades, att förutom kamratlig samvaro skulle Föreningen, som då gick under benämningen "TI", vid sina sammanträden syssla med diskussioner över av medlemmarna inlämnade teser. Föreningen blev en i alla avseenden ideell förening, avsedd att hjälpa medlemmarna i deras strävan att vidga sina kunskaper och att vara ett forum, där tekniska spørsmål, gjorda erfarenheter och framtida mål skulle diskuteras. Denna inriktning av Föreningens ändamål har under alla år bibehållits, även om formerna och sättet för förverkligandet ändrats. Från att vara en sammanslutning av några hundratal medlemmar, då alla eller åtminstone de flesta kunde råkas och utbyta tankar, har Föreningens medlemsantal vuxit till ca 11.000 och realiserandet av Föreningens uppgifter har rest många speciella problem, av vilka en del lösts men många återstår att lösa. Den allt mera utvecklade specialiseringen i livet inom alla områden har lett till att Föreningen uppdelats i olika fackavdelningar, inom vilka fackets specialiteter behandlas. Den ursprungliga idén att även på en vidare basis sprida kunskap över de fackliga gränserna har emellertid bibehållits

genom bildandet av "grupper", där medlemmar från olika fack träffas och diskuterar specialfrågor, som då blir belysta på ett mångsidigt sätt.

Svenska Teknologföreningen har vidare en väl organiserad kursverksamhet. Med den snabba takt, som de tekniska vetenskaperna utvecklas, kan en grundutbildning vid Högskolorna aldrig bli tillräcklig och enligt min uppfattning bör den ej heller ha till uppgift att utbilda specialister. Den bör inriktas på att utbilda ingenjörer med en god teoretisk underbyggnad och den bör vidare ge dem en allmän god teknisk undervisning. Specialist blir ingenjören i sin fortsatta verksamhet. Den kursverksamhet, som Teknologföreningen bedriver, avser att delge deltagarna de sista rönen inom det område kursen täcker. Denna kursverksamhet har rönt ett mycket stort intresse bland Föreningens medlemmar och är värd allt erkännande.

Vi kan i dag konstatera, att den tekniska undervisningen i de flesta länder är i stöpsleven och röner ett enormt intresse. Det kalla krig, som föres nationer emellan, tvingar dessa till de största ansträngningar att utvidga sina tekniska och ekonomiska resurser och ingenjörens ställning i samhället blir därför allt mera utslagsgivande. De nationer, som tidigt ordnat en god teknisk undervisning, har kunnat draga stora ekonomiska fördelar av denna. Se på ett land som Schweiz - utan råvaror, med

svåra transportförhållanden och geografiskt illa beläget. En på ett tidigt stadium väl utbyggd teknisk undervisning har i mångt och mycket möjliggjort, att Schweiz blivit ett framstående industriland. Det är naturligtvis många andra faktorer, som bidragit till detta men att en tillgång av väl utbildade ingenjörer varit en starkt bidragande orsak till utvecklingen där är säkert. Med tillfredsställelse kan konstateras att även vi med våra ingenjörer byggt upp en hög teknisk standard inom svensk industri och det lilla landet Sverige och dess ingenjörer är internationellt erkända.

Det är emellertid icke enbart för att tillgodose behovet av ingenjörer inom de utpräglade industriländerna, som den tekniska undervisningen är speciellt påfordrad. Vi brottas f.n. med det stora problemet att hjälpa ett flertal av teknisk och ekonomisk hjälp beroende länder. Den största svårigheten i att göra en sådan hjälp effektiv är säkert den, att tillgången på skolad personal inom dessa länder praktiskt taget saknas. Det är min uppfattning att den bästa hjälp vi kan ge sådana länder är att dels förse dem med skolade experter, dels hjälpa till med undervisning inom länderna och även i större utsträckning öppna våra egna läroanstalter för utländska elever. Kapital, fabriker och vad det än må vara tjänar föga till, om man icke har kunnigt folk att ta hand om och sköta sådana anläggningar. Även vi, svenska ingenjörer, har här en stor uppgift och bör icke draga oss från den hjälp, som vi möjligen kan lämna.

Man hör ofta röster, som med beklagande konstaterar det intresse och den vikt, som lägges på tekniken och på den tekniska utbildningen och huru härigenom humanistiska och kulturella intressen blir åsidosatta.

Allting går i vågor här i livet och det är möjligt, att under en period intresset i för hög grad ägnas åt de materiella resurserna men man kan nog konstatera från historien, att kulturella uppsving alltid är kombinerade med ekonomisk stabilitet. Jag tror icke, att de materiella och kulturella intressena bör missunna varandra något. De är beroende av varandra. Kulturen behöver tekniken och dess ekonomiska resultat och tekniken i sin tur är beroende av kulturens utveckling.

I uttalanden rörande den tekniska undervisningens utformning i Sverige, nu så aktuell, har Svenska Teknologföreningen understrukit betydelsen av att de humanistiska ämnena icke får bortglömmas.

Det är med tillfredsställelse man kan konstatera det ökade intresse, som tekniska frågor visas såväl av press som radio och med vilken saklighet tekniska frågor numera behandlas. Det är också förklarligt.

Från att förr ha sysslat huvudsakligen med rent produktionstekniska spörsmål framträder ingenjören numera i allt flera sammanhang. Som ett exempel kan jag nämna, att en av de "grupper"

inom Teknologföreningen, som jag förut berört, sysslar med medicinskt-tekniska frågor och ingenjören blir i allt större utsträckning en hjälpande hand till läkaren i hans verksamhet.

Det är min förhoppning, att Svenska Teknologföreningen i fortsättningen skall kunna bibehålla sin ställning som ett centrum för svenska högskoleingenjörer och få fortsätta mot sina ideella mål att sprida kunskap och verka för Sveriges tekniska och ekonomiska utveckling.

Stockholm den 7 juni 1961

C A Jacobsson